

Implementatieplan Van Wiechenfilmpjes

voor binnen en buiten de jeugdgezondheidszorg

Rapport voor Bernard van Leer Foundation

Datum 30 juni 2021

Auteurs R. van Zoonen
E. Vlasblom
C.I. Lanting
M.S. de Wolff
S.M. van der Pal
Y. Schönbeck

Projectnummer 060.33507
Rapportnummer TNO 2021 R11204

Contact TNO Yvonne Schönbeck
Telefoon +31 6 52 80 36 25
E-mail Yvonne.schonbeck@tno.nl

Gezond Leven

Schipholweg 77-89
2316 ZL LEIDEN
Postbus 3005
2301 DA LEIDEN
www.tno.nl

T 088 866 61 00
E infodesk@tno.nl

© 2021 TNO

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van TNO.

Indien dit rapport in opdracht werd uitgebracht, wordt voor de rechten en verplichtingen van opdrachtgever en opdrachtnemer verwezen naar de Algemene Voorwaarden voor opdrachten aan TNO, dan wel de betreffende terzake tussen de partijen gesloten overeenkomst.

Het ter inzage geven van het TNO-rapport aan direct belanghebbenden is toegestaan.

Handelsregisternummer 27376655

Samenvatting

Binnen de jeugdgezondheidszorg wordt het Van Wiechenonderzoek gebruikt om de ontwikkeling van jonge kinderen (0 – 4 jaar) te monitoren. Het Van Wiechenonderzoek bestaat uit 75 ontwikkelingskenmerken. TNO heeft korte, eenvoudige instructiefilmpjes van de Van Wiechen-kenmerken ontwikkeld zodat ouders deze kunnen uitvoeren met hun kind. Het doel van de filmpjes is dat ouders en professionals gelijkwaardiger in gesprek met elkaar komen over de ontwikkeling van het kind. De filmpjes zijn niet bedoeld als vervanging van de beoordeling door de professional.

In dit implementatieplan worden de verschillende stappen beschreven die nodig zijn om de Van Wiechenfilmpjes te gebruiken binnen en buiten de JGZ. Daarnaast worden veelgestelde vragen beantwoord.

Inhoudsopgave

1	Achtergrond	1
1.1	Jeugdgezondheidszorg	1
1.2	Van Wiechenonderzoek	1
1.3	Van Wiechenfilmpjes	1
1.4	Implementatieplan	2
1.5	Verder onderzoek naar Van Wiechenfilmpjes	3
2	Implementatie via eigen applicatie of website	4
2.1	Aanbieden van de filmpjes via eigen applicatie of website	4
2.2	Richtlijnen voor het aanbieden van de filmpjes	4
3	Implementatie in de JGZ-organisatie	5
	Stap 1. Stel een team samen	5
	Stap 2. Zorg voor benodigde middelen	7
	Stap 3. Communiceer: WAT, HOE en WANNEER	7
	Stap 4. Besluit of gestart wordt in hele regio, of (eerst) op pilot locatie	9
	Stap 5. Bepaal via welke tool de filmpjes beschikbaar worden gesteld	10
	Stap 6. Beslis hoe de filmpjes het beste kunnen worden ingezet	11
	Stap 7. Stel een uitnodigingsbericht voor ouders op	12
	Stap 8. Beslis hoe en wanneer ouders worden uitnodigd	12
	Stap 9. Informeer samenwerkingspartners	14
4	Dankwoord & Referenties	15
Bijlage A	Ervaringen van ouders met de filmpje	16
Bijlage B	Veelgestelde vragen	19
	Over de filmpjes zelf	19
	Over de implementatie van de filmpjes	20
	Over (mogelijke) doorontwikkeling	21

1 Achtergrond

1.1 Jeugdgezondheidszorg

Jeugdgezondheidszorg (JGZ) is de publieke gezondheidszorg voor jeugdigen tot 18 jaar. De JGZ werkt preventief: doel is het bevorderen en beschermen van de gezondheid en de ontwikkeling van jeugdigen van 0-18 jaar. Dit doet de JGZ o.a. door het geven van vaccinaties, het monitoren van groei en ontwikkeling, het informeren, adviseren en ondersteunen van ouders en het vroegtijdig signaleren van problemen. Hierbij is aandacht voor medische en niet-medische (psychosociale en opvoedkundige) factoren. Hoewel alle activiteiten beschikbaar zijn voor alle ouders/jeugdigen, varieert het gebruik ervan. Het gebruik is afhankelijk van de leeftijdsfase, specifieke behoefte en situatie van de ouders/jeugdige en de aanwezige risico- en beschermende factoren vanuit het gezin en de verdere omgeving. Op basis van informatie uit verschillende bronnen (digitaal dossier, vragenlijsten, gesprek, observatie) maakt de professional samen met de ouders en/of jeugdige de balans op. Zorgen of problemen worden nader onderzocht en zo nodig volgen adviezen, een interventie door de JGZ of een verwijzing naar specialistische zorg.

1.2 Van Wiechenonderzoek

Binnen de JGZ wordt het Van Wiechenonderzoek gebruikt om de ontwikkeling van jonge kinderen (0 – 4 jaar) te monitoren (Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ), 2005). Het Van Wiechenonderzoek bestaat uit 75 ontwikkelingskenmerken (Van Wiechen-kenmerken) verdeeld over drie ontwikkelingsvelden: fijne motoriek/adaptatie/persoonlijkheid/sociaal gedrag, communicatie en grove motoriek. Afhankelijk van de leeftijd van het kind wordt een bepaalde set Van Wiechen-kenmerken door een professional afgenomen.

De doelstellingen van het Van Wiechenonderzoek zijn (NCJ, 2005):

- 1) Het vroegtijdig opsporen van ontwikkelingsproblemen en -stoornissen en het ondersteunen van verwijzing
- 2) Het begeleiden van de ontwikkeling van het jonge kind (0–4 jaar) en het hierbij zo goed mogelijk betrekken van de ouders

1.3 Van Wiechenfilmpjes

Op het moment dat ouders bij de JGZ komen met hun kind weten zij meestal niet precies naar welke ontwikkelingskenmerken de JGZ-professional zal gaan kijken. Door ouders hierover vooraf te informeren, worden zij beter betrokken bij de ontwikkeling van hun kind en het onderzoek hiernaar (Grevinga et al., 2018). Daarnaast kunnen ouders hierdoor meer als gelijkwaardige gesprekspartners fungeren.

TNO voerde een pilot-onderzoek uit waarbij ouders zelf de Van Wiechen-kenmerken scoorden voorafgaand aan een consult bij de JGZ aan de hand van schriftelijke uitleg van de kenmerken. Vervolgens beoordeelde een JGZ-professional dezelfde kenmerken. De overeenkomst was hoog voor de communicatiekenmerken en wat lager op de grove motoriekenkenmerken (Grevinga et al., 2018). De ervaringen van ouders waren positief. Wel gaven ouders aan dat de schriftelijke instructies soms lastig te volgen waren, en ouders suggereerden om video-instructies te maken.

Deze filmpjes zijn in 2018-2019 door TNO ontwikkeld en beschikbaar via www.tno.nl/vanwiechenfilmpjes. Het doel van deze 'Van Wiechenfilmpjes' is om ouders meer te betrekken bij de ontwikkeling en het ontwikkelingsonderzoek van hun kind. Met de filmpjes kunnen ouders zich bijvoorbeeld voorbereiden op het consult bij de JGZ. De filmpjes zijn niet bedoeld als vervanging van de beoordeling door de JGZ-professional.

1.4 Implementatieplan

Dit document bevat een plan voor de implementatie van de Van Wiechenfilmpjes in de praktijk. Dit plan is bedoeld voor partijen die een meerwaarde zien in het gebruik van de Van Wiechenfilmpjes in hun werkwijze/diensten. In dit implementatieplan worden verschillende stappen beschreven die nodig zijn om de Van Wiechenfilmpjes te gaan gebruiken. Eerst richten we ons op het aanbieden van de filmpjes in een eigen applicatie of website. Denk daarbij aan gebruik in samenhang met opvoed- en opgroei-informatie, het DD-JGZ, gebruik in de kinderopvang, gebruik in opleidingen voor bijvoorbeeld JGZ-professionals, pedagogisch medewerkers, en in de Van Wiechentraining. Vervolgens gaan we in op de implementatie van de filmpjes binnen JGZ-organisaties. Hierin is de afgelopen maanden op kleine schaal ervaring opgedaan.

Bij het opstellen van dit plan is gebruik gemaakt van informatie en ervaringen van ouders, JGZ-professionals en andere stakeholders. Het betreft onder andere:

- Ouders:
  - Diepte-interviews met ouders over hun ervaringen met de filmpjes (Beek, 2021)
  - Input van bijna 5.000 respondenten via de online vragenlijsttool waarin de filmpjes aan ouders worden aangeboden vanuit de JGZ (zie [bijlage A](#)).
  - Focusgroep met gebruikers van de GroeiGids app (Starmans, 2021)
- JGZ-professionals:
  - Diepte-interviews met JGZ-professionals over hun ervaringen met de filmpjes en belemmerende en bevorderende factoren voor implementatie (Beek, 2021)
  - Implementatiewerkgroep Van Wiechenfilmpjes
  - Meerdere besprekingen met de Landelijke Expertgroep Ontwikkelingsonderzoek en Landelijke Van Wiecheninstructeurs (via het NCJ)
  - Terugkomdagen voor Van Wiecheninstructeurs
  - JGZ-live sessies. JGZ-live is een wekelijkse online interactieve actualiteitenrubriek met JGZ-professionals van het NCJ
  - Diverse andere gesprekken met JGZ-professionals
- Stakeholders:
  - Input vanuit de project- en implementatiewerkgroep Van Wiechenfilmpjes (met vertegenwoordigers van het NCJ, Landelijke Expertgroep Ontwikkelingsonderzoek, AJN, ActiZ, V&VN, GroeiGids, Bernard van Leer Foundation)
  - Feedback en suggesties vanuit twee brede stakeholderbijeenkomsten (met o.a. vertegenwoordigers van de V&VN, AJN, GGD GHOR, Pharos, DD-JGZ aanbieders, kinderopvangorganisaties, kindervysiotherapeuten, Centering).
- Overige:
  - Pilottest met +/- 30 telefonische consulten van JGZ-professionals met ouders van 2-3 jarigen over de Van Wiechenfilmpjes binnen de GGD Kennemerland (Schulze, 2021)
  - Implementatieonderzoek naar de Van Wiechenfilmpjes binnen de GGD Zeeland (JGZ Schouwen-Duiveland) met interviews en enquêtes voor GGD-medewerkers en aanvullende enquêtes voor ouders (van Driessche, 2021).

1.5 Verder onderzoek naar Van Wiechenfilmpjes

In 2020 was het de bedoeling om in een validatiestudie de beoordelingen van ouders (geïnstrueerd door de filmpjes) en professionals met elkaar te vergelijken. Door de coronamaatregelen kon de validatiestudie niet worden uitgevoerd. Tegelijkertijd ontstond vanuit de praktijk, juist vanwege de coronamaatregelen, een directe behoefte aan de Van Wiechenfilmpjes. Hoewel de filmpjes niet zijn ontwikkeld om de beoordeling van de professional te vervangen, boden de filmpjes een kans voor de JGZ om bij verkorte of afwezige face-to-face consulten toch zicht te houden op de ontwikkeling van kinderen. Vanwege de crisis en de directe noodzaak om de ontwikkeling van kinderen op afstand te volgen, is de validatiestudie omgezet in een implementatiestudie. JGZ organisaties die dat wilden konden de filmpjes via een link aan ouders aanbieden. Ouders bekeken de filmpjes en de bijbehorende vragen (anoniem) voorafgaand aan of tijdens bijvoorbeeld een beeldbelconsult en konden hun ervaringen en bevindingen tijdens het beeldbelconsult bespreken. Ouders beantwoordden ook enkele vragen over hun achtergrond en hun ervaring met de filmpjes.

Tot nu toe vulden bijna 5.000 ouders de vragenlijst in. Hun ervaringen met de Van Wiechenfilmpjes staan beschreven in [bijlage A](#).

2 Implementatie via eigen applicatie of website

2.1 Aanbieden van de filmpjes via eigen applicatie of website

De Van Wiechenfilmpjes kunnen op verschillende manieren worden ingezet, zowel binnen als buiten de JGZ. Denk bijvoorbeeld aan opname in het DD-JGZ, in applicaties of op websites met informatie voor jonge ouders en voor opleidingsdoeleinden. Er zijn geen kosten verbonden aan het gebruik van de filmpjes, wel zijn er voorwaarden en richtlijnen voor het juiste gebruik (zie [paragraaf 2.2](#)).

“ik ben altijd op zoek naar juiste manier om het te doen, dus als jullie een app of website of iets anders hebben, dan wil ik het graag gebruiken, ja.”
– Ouder

De filmpjes per Van Wiechen-kenmerk zijn gepubliceerd op videoplatform Vimeo en zijn, gegroepeerd per leeftijdsmoment, te vinden op <https://www.tno.nl/vanwiechenfilmpjes>. Een introductiefilmpje voor ouders met uitleg over de Van Wiechenfilmpjes is hier te vinden: <https://vimeo.com/515873287>. Middels de embed codes kunnen de filmpjes ingevoegd worden in bijvoorbeeld een bestaande applicatie of een ouderportaal.

TNO heeft een overzichtsdokument opgesteld, waarin per filmpje de embed code de bijbehorende vraag en antwoordopties zijn vermeld. Dit overzichtsdokument kan behulpzaam zijn bij het inbouwen van de filmpjes in bestaande applicaties. Het bestand is op te vragen via diy@tno.nl.

Zie [bijlage B](#) voor veelgestelde vragen over (implementatie van) de filmpjes.

2.2 Richtlijnen voor het aanbieden van de filmpjes

- Neem per filmpje de vraag en de antwoordopties letterlijk over. Aanpassen van de aanspreekvorm (je in plaats van u, of andersom) is wel mogelijk.
- Vermeld bij het tonen van de filmpjes in de eigen applicatie altijd duidelijk dat de filmpjes geen vervanging zijn van het Van Wiechenonderzoek door een professional uit de JGZ, maar een aanvulling daarop.
- Vermeld dat als ouders zich zorgen maken over de ontwikkeling van hun kind, zij contact op kunnen nemen met hun consultatiebureau/Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).
- Toon de filmpjes volledig. Pas de lengte en beeldratio van de filmpjes niet aan.

3 Implementatie in de JGZ-organisatie

In dit hoofdstuk worden verschillende stappen beschreven die doorlopen kunnen worden bij (de besluitvorming rondom) de invoering van de Van Wiechenfilmmpjes in een JGZ-organisatie.

Voor de invoering van de Van Wiechenfilmmpjes is een stappenplan ontwikkeld. Deze stappen en adviezen zijn grotendeels gebaseerd op best-practices en lessons-learned (zie [paragraaf 1.4](#)).

We adviseren de volgende stappen voor de invoering van de Van Wiechenfilmmpjes in een JGZ-organisatie:

- (1) Stel een team samen voor besluitvorming en implementatie
- (2) Zorg voor de benodigde investeringen
- (3) Communiceer de werkwijze naar professionals
- (4) Start op een pilot locatie, en dan pas in de hele regio
- (5) Bepaal via welke tool de filmmpjes beschikbaar worden gesteld
- (6) Bedenk voor welke ouders/contactmomenten de filmmpjes worden ingezet
- (7) Stel een uitnodigingsbericht voor ouders op
- (8) Bepaal hoe en wanneer de uitnodiging aan ouders wordt verstuurd
- (9) Informeer samenwerkingspartners

De stappen 1 t/m 9 worden hieronder verder uitgewerkt. Ook worden af en toe tips gegeven voor het uitvoeren van de stappen. In de blauwe tekstballonnen staan ervaringen/testimonials van ouders en professionals die werden opgetekend tijdens het proces. De meerwaarde van de filmmpjes wordt verder toegelicht in [bijlage A](#).

Het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) adviseert het aanbieden van de Van Wiechenfilmmpjes aan ouders als voorbereiding op een consult in de JGZ (NCJ, 2021). Het NCJ zal de JGZ faciliteren bij de implementatie.

Stap 1. Stel een team samen

We bevelen aan om met collega's te besluiten of binnen de organisatie gewerkt gaat worden met de filmmpjes.

Overweeg om de volgende personen te betrekken bij de **besluitvorming**:

- Managers/ Management Team
- Afdelingshoofd/ directeur J&G/ Kenniseigenaar 0-4 jaar
- Van Wiecheninstructeur/staf (eventueel in een adviserende rol)
- Strategische adviseur

Mogelijk kan aangesloten worden bij lopende projecten en activiteiten binnen de organisatie, bijvoorbeeld in het kader van digitalisering. Houd bij het samenstellen van de werkgroep in gedachten dat een breed draagvlak succesvolle implementatie ondersteunt. Overweeg daarom ook ambassadeurs op te nemen die collega's kunnen enthousiasmeren over de

invoering. Maak eventuele weerstand bespreekbaar, bijvoorbeeld door tijdens een teambijeenkomst de plannen te bespreken.

Overweeg de volgende personen te betrekken bij de **implementatie**:

- Van Wiecheninstructeur(s)/aandachtsfunctionari(sen) ontwikkelingsonderzoek
- Uitvoerend JGZ-professional(s) die werken met kinderen van 0-4 jaar
- Functioneel beheer/ICT
- Afdeling communicatie
- Stafartsen/stafverpleegkundigen
- Kwaliteitsfunctionaris(sen)
- Projectmanager

Van Wiecheninstructeur(s)

In de meeste organisaties is een Van Wiecheninstructeur aangesteld. Dit is een expert op het gebied van het Van Wiechenonderzoek en is getraind in het scholen van JGZ collega's in de praktijk. Het is aan te raden de Van Wiecheninstructeur nauw te betrekken of zelfs de leiding te geven bij het uitwerken en plannen van de wijze waarop de filmpjes in de organisatie ingezet kunnen worden. Hij/zij kan tevens de kwaliteit van de zorg bewaken, daar waar het gaat om de inzet van de Van Wiechenfilmpjes.

Uitvoerend JGZ-professional(s)

Als ouders de Van Wiechenfilmpjes gebruiken, kunnen de filmpjes tijdens het consult met een JGZ professional ter sprake komen. Uitvoerend professionals (b.v. jeugdartsen, artsen KNMG/M&G, jeugdverpleegkundigen, verpleegkundig specialisten, (dokters)assistenten) kunnen meedenken over hoe de Van Wiechenfilmpjes ingezet kunnen worden. Het betrekken van uitvoerend professionals bij de implementatie kan bovendien het draagvlak onder collega's vergroten.

Functioneel beheer / ICT

Het implementeren van de Van Wiechenfilmpjes vergt inzet van functioneel beheer/ICT in de organisatie. Denk aan het automatisch versturen van uitnodigingen aan ouders vanuit het systeem, het opstellen van een eigen vragenlijst met de filmpjes, of het toevoegen van de filmpjes aan de eigen website. Een functioneel beheerder kan vanuit dit perspectief meedenken over mogelijkheden voor de implementatie.

Afdeling Communicatie

De afdeling communicatie kan bijvoorbeeld een uitnodigingsbrief voor ouders en documentatie voor professionals opstellen. Zie ook [stap 7](#).

“Het betekent natuurlijk wel dat je ook medewerkers zelf moet uitleggen wat de achtergrond is en hoe we het gaan toepassen.”
– JGZ professional

Stap 2. Zorg voor benodigde middelen

De Van Wiechenfilmpjes zijn kosteloos beschikbaar voor de JGZ, maar het implementeren van de filmpjes kost de organisatie tijd en daarmee ook geld. Daarnaast zijn mogelijk investeringen in de (ICT) systemen nodig.

Het is nog onduidelijk wat het effect van de filmpjes is op de tijdsduur van een consult. Hiermee zijn wisselende ervaringen onder professionals. De filmpjes roepen vaak vragen op bij ouders. Houd er rekening mee dat dit extra tijd kan kosten.

“Ik denk dat de gespreksvoering makkelijker wordt over het stukje ontwikkeling. Dat ouders meer voorkennis krijgen over van wat gaan we überhaupt vandaag doen.”

– JGZ professional

“Ik kan me ook voorstellen dat je met sommige ouders meer discussie krijgt ook als zij vinden dat hun kind wel positief scoort en jij niet, omdat je toch op meer dingen let.”

– JGZ professional

“De consultvoering kan mogelijk wat efficiënter door de filmpjes. Dat je wat gerichter gelijk kan kijken.”

– JGZ professional

“Ouders kunnen wel veel gerichter vertellen hoe het gaat met de ontwikkeling van hun kind.”

– JGZ professional

Stap 3. Communiceer: WAT, HOE en WANNEER

Voldoende draagvlak is een bepalende factor voor een succesvolle implementatie. Het gevoel om maar matig betrokken te zijn en onvoldoende informatie te hebben gekregen, kan voor professionals belemmerend werken. Om voldoende draagvlak te creëren is de communicatie met uitvoerend professionals van groot belang, om de betrokkenheid te vergroten. Bedenk WAT, HOE en WANNEER er over de Van Wiechenfilmpjes gecommuniceerd moet worden.

Communicatie: WAT

Bedenk ten eerste goed WAT er over de invoering van de Van Wiechenfilmpjes gecommuniceerd moet worden. Het is raadzaam anderen binnen de organisatie mee te laten lezen met de communicatieboodschap, om zeker te stellen dat deze helder overkomt.

In de praktijk wordt een uitgebreide scholing voor de implementatie van de Van Wiechenfilmpjes niet essentieel gevonden. De inschatting is dat kan worden volstaan met het informeren van professionals over de filmpjes. De filmpjes veranderen de werkwijze van de professional tijdens het ontwikkelingsonderzoek immers niet wezenlijk.

Daarnaast verloopt de communicatie van de professionals met de ouders beter als de professionals weten wat ouders te zien krijgen. Geef daarom bijvoorbeeld aan waar de professionals de vragenlijsttool kunnen inzien.

Tip: Hiervoor is een speciale versie opgesteld, om de dataverzameling onder ouders niet te 'vervuilen'. Deze versie is bereikbaar via: <https://survey.tno.nl/professionals>.

Besteed ten derde ook aandacht aan de angst die professionals soms hebben dat de inzet van de Van Wiechenfilmpjes hun taak als professional vervangt. Communiceer dat de filmpjes voor ouders een aanvulling zijn op wat de JGZ-professional in de praktijk uitvoert tijdens een contactmoment. De filmpjes zijn dus geen vervanging van de beoordeling door een professional. Ouders zelf geven overigens aan dit niet zo te zien. Uiteindelijk doel van de filmpjes is dat de ouder een meer gelijkwaardige gesprekspartner wordt en dat de ouder meer betrokken wordt bij de ontwikkeling en het ontwikkelingsonderzoek van het kind.

Ten vierde is aan te raden professionals suggesties aan te reiken hoe ze de filmpjes kunnen bespreken tijdens een contactmoment. Professionals kunnen bijvoorbeeld tijdens het consult aan ouders vragen of ze de filmpjes hebben gezien, en ze zo attenderen op het bestaan. Op deze wijze worden de filmpjes langzaam aan een 'gewoonte'. Als ouders de filmpjes hebben bekeken, vraag dan hoe het ging en of er vragen zijn. Leg uit waarom de kenmerken door een professional nog eens worden beoordeeld: professionals kijken uitgebreider dan in de filmpjes wordt uitgelegd.

Tip: De ervaring leert dat uitnodigings-emails bij ouders soms in de spambox belanden, of dat brieven niet worden gelezen. Attendeer ouders erop dat ze voorafgaand aan een volgende contact naar de filmpjes kunnen kijken.

"...ik vraag in principe of ouders daar interesse in hebben. Ja, je hebt ook weleens ouders die daar geen interesse in hebben."
– JGZ professional

"...dat maakt het gesprek ook wat leuker, want dan wordt het toch iets meer een soort interactief gesprek."
– JGZ professional

"Als je dus alleen een consult hebt via beeldbellen en ouder heeft vooraf kunnen kijken naar de ontwikkeling van zijn kind dan denk ik dat het een hele mooie manier is om met die ouder af te stemmen van, wat zie jij als ouder."
– JGZ professional

"In de Coronatijd kon je daarmee ouders veel beter voorbereiden op het onderzoek, omdat het heel vaak via beeldbellen of telefonisch ging."
– JGZ professional

Bepaal ten slotte hoe de informatie over de beoordeling door ouders in het DD-JGZ wordt geregistreerd. Zie ook de [suggesties voor notatie](#) in het DD-JGZ op de website van het NCJ. Dit document is opgesteld voor Landelijke Van Wiecheninstructeurs.

Tip: Praktische informatie, zoals een [werkinstructie](#), [voorbeeldbrief voor ouders](#) en [suggesties voor notatie](#) in het DD-JGZ), zijn te vinden op de website van het NCJ: <https://www.ncj.nl/van-wiechen/do-it-yourself-video-s/>. Deze documenten zijn door de landelijke commissie van Van Wiecheninstructeurs opgesteld.

Communicatie: HOE

Bedenk welke communicatiekanalen/strategieën er gebruikt worden binnen de organisatie en sluit aan op wat goed werkt. Gebruik hiervoor bijvoorbeeld de interne nieuwsbrief, een presentatie bij een vakgroep, de interne website, etc. Overweeg de Van Wiecheninstructeur of één of meerdere enthousiaste medewerkers/voorlopers te betrekken bij het informeren van de medewerkers. Wijs eventueel een aandachtsfunctionaris aan. Belangrijk is dat er een vast aanspreekpunt is voor vragen rondom de invoering.

“Met name de Van Wiecheninstructeurs die zijn er echt heel fanatiek mee aan de slag gegaan... En die hebben hun collega's daar ook in mee kunnen nemen.”
– JGZ professional

“In haar eigen team is de Van Wiecheninstructeur natuurlijk het meest invloedrijk, maar zij is sowieso heel invloedrijk bij ons als Van Wiecheninstructeur. En door dit gedachte goed over te brengen. Uiteindelijk moet zij de professionals over die streep heen trekken.”
– JGZ professional

Communicatie: WANNEER

Het is belangrijk tijdig te communiceren met professionals over de Van Wiechenfilmpjes. Het is belangrijk hen aan het begin van het implementatietraject op de hoogte te stellen, en hen gedurende het traject op de hoogte blijven te houden van de bevindingen rondom de invoering van de nieuwe werkwijze. Het is ook aan te raden één of meerdere evaluatiemomenten in te plannen, zodat professionals met elkaar ervaringen en best-practices kunnen uitwisselen en hun ideeën kunnen ventileren. Zo nodig dient de werkwijze naar aanleiding van deze evaluatie te worden bijgesteld.

Stap 4. Besluit of gestart wordt in de hele regio, of (eerst) op een pilot locatie

Overleg binnen de organisatie of het de voorkeur heeft meteen te starten met het implementeren in de gehele organisatie, of om te starten op een (of meerdere) pilot-locatie(s). We adviseren te beginnen met een (of meerdere) pilot-locatie(s).

Tip: Indien gestart wordt op een pilot-locatie, doe dit dan bij voorkeur op een locatie waar de teams enthousiast zijn over de invoering van de filmpjes. Overweeg de locatie van de Van Wiecheninstructeur (indien in dienst) te kiezen, omdat deze in het eigen team waarschijnlijk gemakkelijker draagvlak kan creëren dan elders. De Van Wiecheninstructeurs zijn bovendien al langer op de hoogte van de filmpjes. Ook zijn meerdere instructeurs nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling ervan.

Tip: Ten tijde van de coronamaatregelen zijn de Van Wiechenfilmpjes landelijk beschikbaar gesteld. Het is daarom mogelijk dat er binnen de organisatie reeds locaties of teams hebben gewerkt met de filmpjes. Het is raadzaam de ervaringen van deze locaties mee te nemen in de besluitvorming.

Stap 5. Bepaal via welke tool de filmpjes beschikbaar worden gesteld

Er zijn verschillende tools waarmee de filmpjes aan ouders beschikbaar kunnen worden gesteld:

- 1) Stuur ouders de link naar de kant en klare vragenlijsttool van TNO: <https://survey.tno.nl/filmpjes>.
  - ✓ Kosteloos en per direct beschikbaar. Eén link voor alle leeftijden. TNO verzamelt anoniem en vrijwillig informatie van ouders om het gebruik van de filmpjes te verbeteren. De antwoorden van ouders zijn voor ouders niet eenvoudig terug te zien. De antwoorden zijn niet zichtbaar voor de JGZ-professional en worden niet opgeslagen in het DD-JGZ.
- 2) Laat de filmpjes en bijbehorende vragen inbouwen in een ouderportaal van het DD-JGZ door de leverancier.
  - ✓ Neem contact op met de leverancier van het DD-JGZ om te bespreken wat de mogelijkheden zijn. Mogelijk is dit niet per direct beschikbaar. Aanvullende opties (zoals opslaan en inzage in antwoorden) zijn mogelijk toe te voegen. Hier zijn mogelijk kosten aan verbonden.
- 3) Maak zelf een vragenlijst met de filmpjes en bijbehorende vragen met behulp van een applicatie die de organisatie gebruikt om ook andere vragenlijsten aan ouders te sturen.
- 4) Plaats de filmpjes en bijbehorende vragen op de website van de organisatie.
  - ✓ Plaats bijvoorbeeld de filmpjes die horen bij een bepaalde leeftijdscategorie op het deel van de website die voor ouders met kinderen in die leeftijd gemaakt is.
- 5) Attendeer ouders op de GroeiGids app, waarin de filmpjes naar verwachting eind 2021 beschikbaar zijn. De Van Wiechen-kenmerken (mijlpalen) kunnen al wel bijgehouden worden.
  - ✓ Attendeer ouders op deze mogelijkheid (bijv. via de uitnodigingsmail voor een consult, via nieuwsbrieven, de website van de organisatie of social media). JGZ organisaties kunnen ook pushberichten van de GroeiGids gebruiken om ouders op de filmpjes te attenderen.

Om zoveel mogelijk ouders te bereiken, kan ook overwogen worden een combinatie van bovenstaande manieren in te zetten.

Tip: Let op dat sommige wijzen van aanbieden organisatie-breed zijn (zoals het inbouwen in een ouderportaal), terwijl andere manieren (zoals het versturen van de link naar de TNO vragenlijsttool) ook lokaal kunnen worden ingezet. Stap 4 en Stap 5 kunnen daardoor samenhangen.

Zie ook [hoofdstuk 2](#) voor informatie over o.a. het aanbieden van de filmpjes via een eigen applicatie of website.

“Het mooist zou denk ik zijn als alle ouders dat gewoon vast vanuit de organisatie met communicatiemails of iets krijgen.”
– JGZ professional

“..eigenlijk vond ik de mail zelf wel fijn ook. Ook omdat je het goed op je mobiel kan doen en dan vanuit je mobiel weer makkelijk bij de hand dingen kan openen.”
– Ouder

Stap 6. Beslis hoe de filmpjes het beste kunnen worden ingezet

Mogelijke opties voor de **leeftijden of contactmomenten** waarop de filmpjes ingezet kunnen worden:

- voor *alle* leeftijden vanaf de geboorte tot 4,5 jaar;
- alleen voor telefonische, beeldbel of e-consulten tot 4,5 jaar;
- als contactmomenten door de organisatie worden overgeslagen (bijv. rond 18 maanden)
- als er een lange periode zit tussen de contactmomenten (bijv. tussen 5 en 9 maanden).

Tip: Overweeg om ouders als vóór de geboorte te informeren over de filmpjes, bijvoorbeeld bij de maternale kinkhoestvaccinatie. Dat zou beter kunnen werken dan aanbieden tijdens het zuigelingenhuisbezoek (2-wekenconsult), want dan komt er al veel op ouders af. Wel kunnen ouders mogelijk de link naar de filmpjes kwijtraken, herhaling na de geboorte is wenselijk.

Tip: Het 2-weken consult is minder geschikt voor de introductie van de filmpjes, dit contactmoment is tamelijk vol en ouders raken gauw overladen met nieuwe informatie.

Aan wie?

Bedenk dat de filmpjes voor ouders van een kind dat (mogelijk) een ontwikkelingsachterstand heeft (bijv. vanwege prematuriteit), confronterend kunnen zijn. Ook voor andere groepen (bijvoorbeeld kinderen met Downsyndroom) kunnen de filmpjes confronterend zijn of is uitvoering niet haalbaar of passend. Overweeg dan om de filmpjes in dergelijke situaties wel of niet aan te bieden aan ouders. Bespreek dit met de betreffende ouder. Adviseer ouders om eventueel de filmpjes van een beter passende ontwikkelingsleeftijd te bekijken.

“Er is denk ik een kleine groep die er last van krijgt in die zin als je een prematuur kind hebt of eentje die aantoonbaar al achterloopt. Dan kan ik me voorstellen dat het ook confronterend is voor ouders.”

– JGZ professional

Met welk doel?

Het doel van de ‘Van Wiechenfilmpjes’ is ouders meer te betrekken bij de ontwikkeling en het ontwikkelingsonderzoek van hun kind. Met de filmpjes kunnen ouders zich bijvoorbeeld voorbereiden op het consult bij de JGZ. De filmpjes zijn niet bedoeld als vervanging van de beoordeling door de JGZ-professional.

Methoden van introductie

Er zijn verschillende manieren om Van Wiechenfilmpjes te introduceren in een JGZ organisatie. Ofwel de filmpjes worden in één keer aan alle ouders van kinderen (0-4,5 jaar) in zorg aangeboden, ofwel de filmpjes worden alleen aan de “nieuwe generatie” ouders van pasgeboren kinderen, die op die manier vanaf de geboorte van hun kind gewend raken aan de filmpjes.

De filmpjes kunnen ook toegepast worden binnen groepszorg, bijvoorbeeld CenteringZwangerschap (voorheen CenteringPregnancy) en CenteringOuderschap (voorheen CenteringParenting), kijk op <https://centeringzorg.nl/> voor meer informatie.

Stap 7. Stel een uitnodigingsbericht voor ouders op

Stel een korte en bondige uitnodiging op, zodat dat ouders weten hoe en waar ze de filmpjes kunnen bekijken. Gebruik eenvoudig Nederlands om aan te sluiten op het taalniveau van zoveel mogelijk ouders. Overweeg (enkele) ouders te betrekken bij het opstellen van de uitnodiging.

Tip: Op de website van het NCJ is een voorbeelduitnodiging beschikbaar:

<https://assets.ncj.nl/docs/77f15cc2-5c19-4cad-ad7c-917b8d44c3eb.pdf>.

Zorg dat ouders weten wat ze moeten doen als ze vragen of zorgen hebben over de filmpjes of de ontwikkeling van hun kind. Kunnen ze die bijvoorbeeld stellen tijdens een contactmoment wat al gepland staat, of kunnen ze zelf contact opnemen met de JGZ? Hoe kunnen ze dat doen? Vermeld telefoonnummer, e-mailadres of verwijs hen naar een chatfunctie van jullie organisatie.

Tip: Overweeg om een link naar een filmpje met uitleg over de filmpjes op te nemen in de brief: <https://vimeo.com/515873287>. In geval van een papieren brief kan een QR-code of tiny-URL opgenomen worden om het overtypen van de link te vereenvoudigen.

Stap 8. Besluit hoe en wanneer ouders worden uitgenodigd

De uitnodiging voor de DIY filmpjes is bij voorkeur een onderdeel van de reguliere uitnodiging voor een consult, via een ouderportaal of als onderdeel van een vragenlijst die nu ook al voorafgaand aan een consult toegestuurd wordt.

Tip: Stuur de uitnodiging 1 tot 2 weken voorafgaand aan het consult toe. Dit geeft ouders de tijd de filmpjes te bekijken, en voorkomt een groot tijdsverschil tussen beoordeling door de ouder en de professional. Vooral bij jonge kinderen kan een groot tijdsverschil leiden tot een andere beoordeling door de ouder dan door de professional, wat tot vragen kan leiden. Daarnaast ligt de beoordeling uiteraard nog verser in het geheugen van de ouders als dit niet te lang geleden heeft plaatsgevonden.

Tip: Professionals geven aan dat centraal uitnodigen van ouders succesvolle en brede implementatie van de filmpjes ondersteunt. Het initiatief voor het uitnodigen van ouders overlaten aan individuele professionals/teams blijkt over het algemeen minder goed te werken.

Overweeg de volgende mogelijkheden voor het uitnodigen voor ouders:

1) Email

- ✓ Dit heeft de voorkeur voor veel ouders. De link kan direct aangeklikt worden en het is mogelijk om de email te openen op verschillende apparaten (mobiel, tablet, laptop, pc).
- ✓ Mogelijk kan de link worden toegevoegd aan een standaard uitnodigingsemail. Alternatief is een aparte mailing (bijvoorbeeld als de uitnodigingsemail veel eerder of later dan 1 á 2 weken voor het contactmoment wordt verstuurd).
- ✓ Het is aan te bevelen de uitnodiging via functioneel beheer automatisch te laten versturen, zodat dit geen extra werkzaamheden van de teams vergt.

Tip: de ervaring leert dat e-mails in de spam-folder terecht kunnen komen. Heb hier aandacht voor bij implementatie. Attendeer uitgenodigde ouders die de uitnodiging niet gezien hebben op de mogelijkheid om bij een volgend consult wel te kijken. Overweeg ook het aanbieden op meerdere manieren, bijv. ook via SMS.

2) Sms

- ✓ Voordeel is dat dit direct op een mobiel binnenkomt, waardoor een link eenvoudig te openen is. Nadeel zijn de mogelijke kosten voor het versturen en dat een actueel mobiel nummer nodig is voor het versturen.

3) Brief

- ✓ Ouders geven de voorkeur aan uitnodigingen via email of ouderportaal. Als een brief de enige optie is, dan is het raadzaam ook een QR-code op te nemen, zodat overtypen van een link niet nodig is.

4) Gekoppeld aan uitnodiging voor andere screeningsvragenlijsten

5) Via een Ouderportaal

6) GroeiGids nieuwsbrief en/of pushbericht

- 7) Uitgenodigde ouders tijdens huidig consult attenderen op filmpjes voor vervolgsconsult

Bedenk ook of het nodig of wenselijk is om ouders een herinnering te sturen.

Stap 9. Informeer samenwerkingspartners

Informeer samenwerkingspartners over het feit dat de organisatie de Van Wiechenfilmpjes gaat aanbieden aan ouders. Dit kan nuttig zijn indien ouders bij hen komen met vragen of zorgen over de ontwikkeling van het kind. Denk hierbij aan de volgende disciplines:

- Huisartsen
- Kinderopvangorganisaties
- Fysiotherapeuten
- Oefentherapeuten
- Logopedisten
- Opvoedondersteuning
- Hulpverleners in het sociale domein

4 Dankwoord & Referenties

4.1 Dankwoord

De Van Wiechen filmpjes zijn tot stand gekomen met intensieve en enthousiaste inbreng vanuit ouders, de projectgroep, adviesgroep, implementatiewerkgroep, JGZ-professionals, stagiaires en andere stakeholders. Zij hebben tijdens de ontwikkeling, invoering en evaluatie van de filmpjes op een positief kritische wijze suggesties aangedragen voor verbeteringen van de filmpjes en de implementatie. Hartelijk dank voor jullie medewerking!

4.2 Referenties

Beek D. Welke ervaring hebben ouders en professionals met het gebruik van de Van Wiechen filmpjes?: Een kwalitatief onderzoek naar de belemmerende en bevorderende factoren. TNO (i.h.k.v. opleiding arts M&G), 2021. [nog te verschijnen]

Driessche, A. van. Implementatieadvies Do It Yourself Van Wiechen video's. Hogeschool Zeeland University of Applied Sciences Vlissingen, 2021.

Grevinga M, Harten L van, Hofstetter H, Verkerk P, Detmar S. Het afnemen van de Van Wiechen-kenmerken door ouders: een pilotonderzoek. JGZ Tijdschrift voor jeugdgezondheidszorg 50(3). 2018. DOI:10.1007/s12452-018-0140-3. [link](#)

NCJ. Handboek 'Ontwikkelingsonderzoek in de jeugdgezondheidszorg' Deel 1: theoretische achtergronden van het ontwikkelingsonderzoek, 2005. [link](#)

NCJ. Richtlijn Flexibilisering disciplines m.b.t. het Van Wiechenonderzoek, 2021. [link](#)

Schulze, C. Praktijkopdracht 17. Implementatie 'Do it yourself' filmpjes van Wiechenonderzoek tijdens coronacrisis. GGD Kennemerland, 2020.

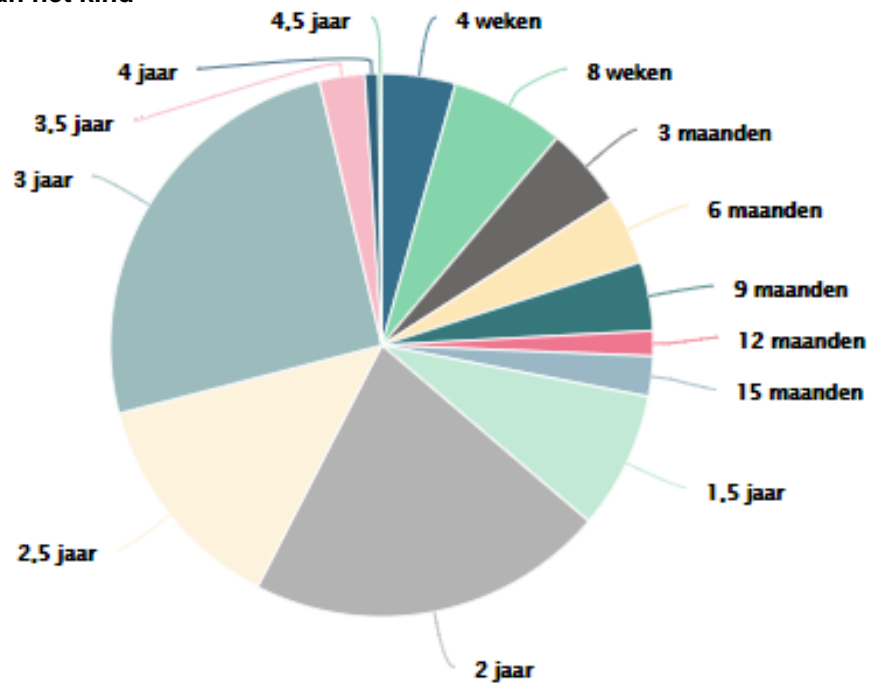
Starmans DS. Design and evaluation of the SRM-integrated GroeiGids app for parent empowerment in the preventive child health care. TNO, 2021. [nog te verschijnen]

Bijlage A Ervaringen van ouders met de filmpjes

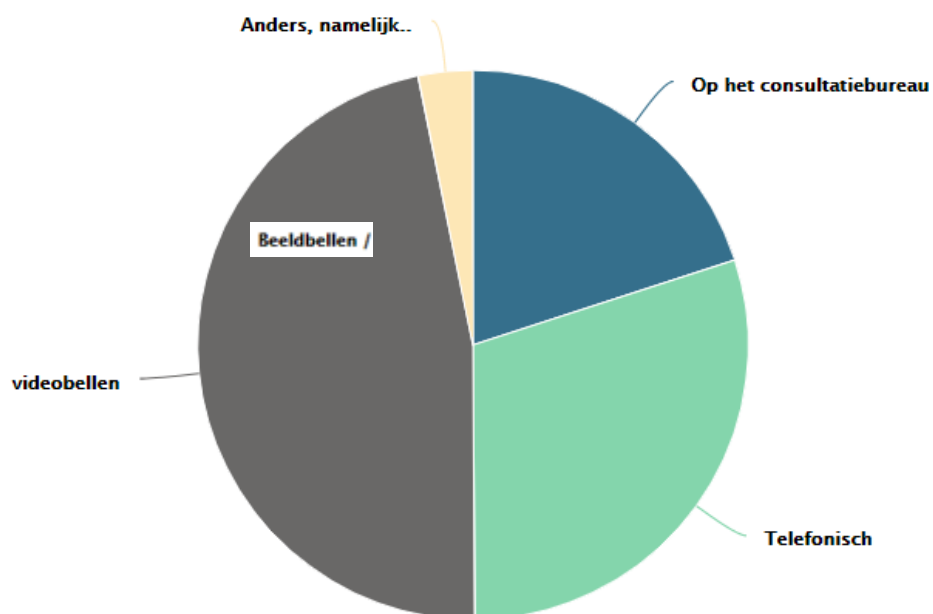
Bijna 5.000 ouders hebben de filmpjes via de vragenlijsttool bekeken en vragen over hun ervaring hiermee ingevuld. Hieronder de eerste grove resultaten.

Leeftijd van het kind

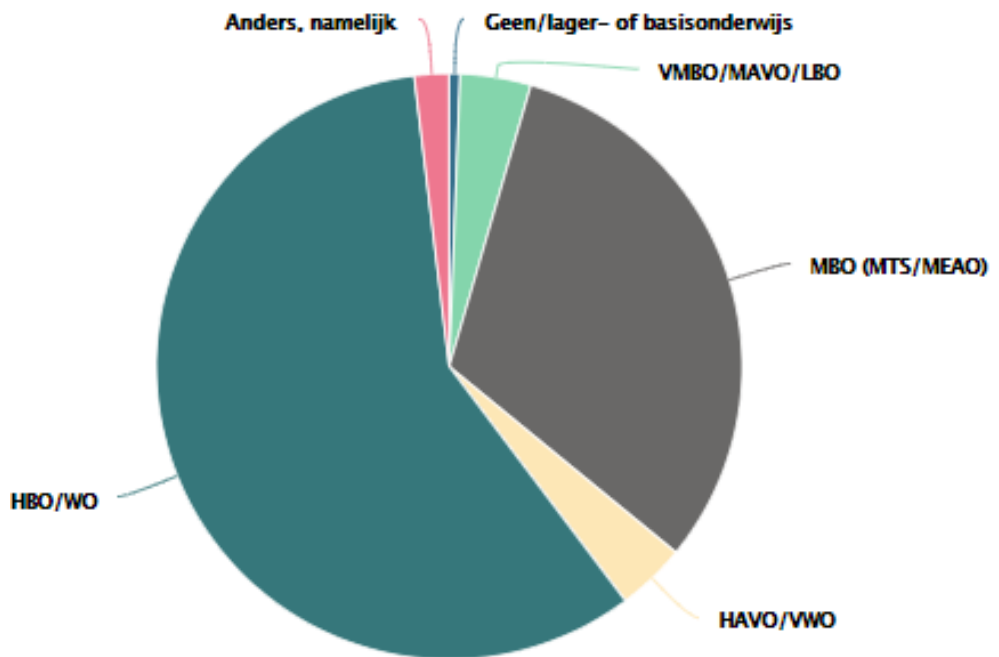

Soort contactmoment

(veel beeldbellen en telefonisch door coronamaatregelen)

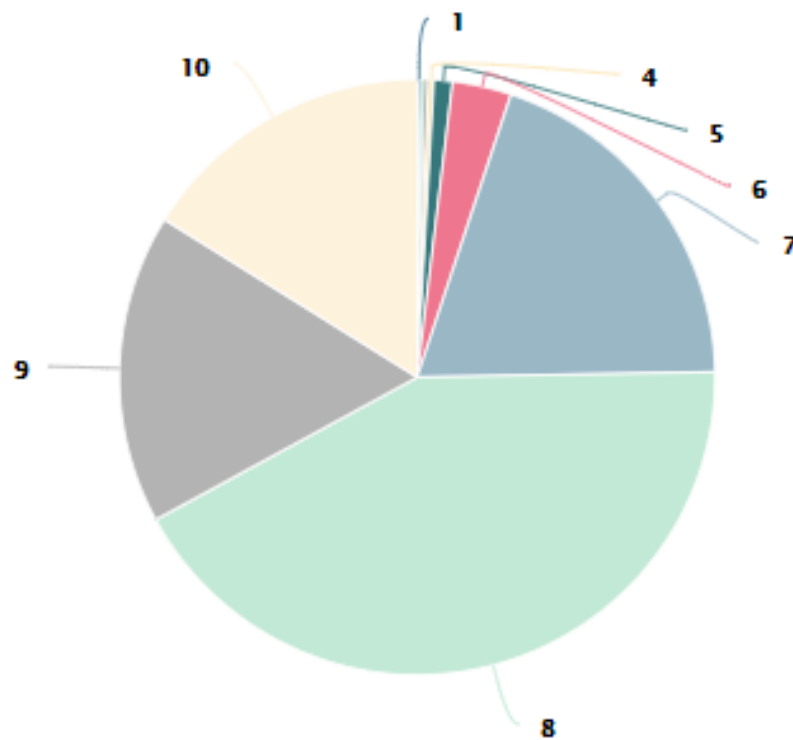

Opleidingsniveau ouder/verzorger
 (5% laag, 26% midden, 60% hoog)

Cijfer voor filmpjes

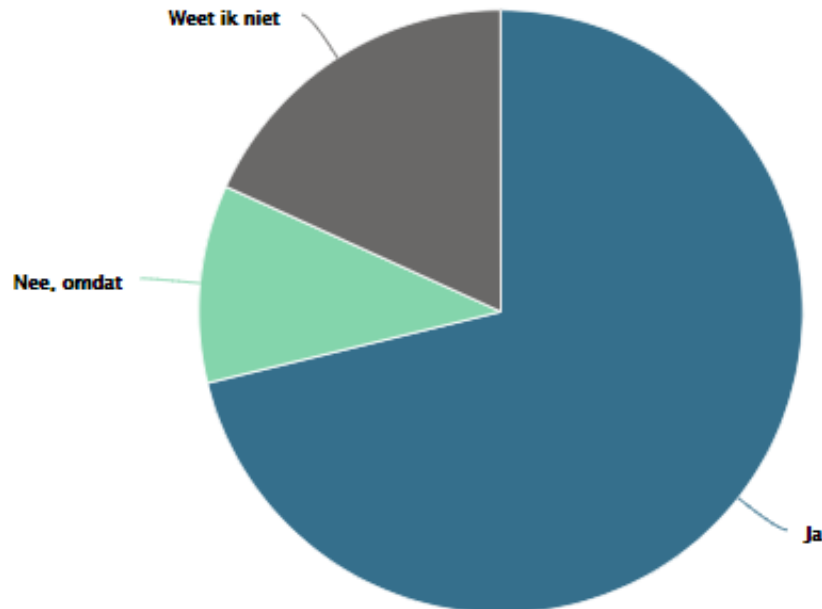
(schaal van 1-10: het gemiddelde is een 8,1. Ouders geven in de toelichting van hun cijfer aan dat ze de filmpjes 'duidelijk' vinden met 'duidelijke instructies')

Interesse in gebruik voor volgende contactmomenten

(voornaamste toelichting op 'nee' en 'weet niet':

- zonder de filmpjes al voldoende beeld van de ontwikkeling
- vertrouwen dat het wel goed gaat/komt met de ontwikkeling
- meer vertrouwen in de professionele blik / liever face-2-face contact i.p.v. beeldbellen of telefonisch (hangt samen met corona-maatregelen)

Beoordeling door laag-opgeleide ouders

Laag-opgeleide ouders beoordelen de filmpjes over het algemeen iets hoger dan hoog-opgeleide ouders (schaal 1-10):

- Rapportcijfer voor de filmpjes zelf: 8,1 (hoog) vs. 8.,2 (laag);
- Rapportcijfer voor de filmpjes als manier om naar de ontwikkeling van het kind te kijken: 7,8 (hoog) vs. 8,1 (laag).

Ook scoren laag-opgeleide ouders iets hoger op de volgende stellingen over het effect van het uitvoeren van de oefeningen met hun kind dan hoog-opgeleide ouders (schaal 1-5):

- ... voel ik me (meer) betrokken bij de ontwikkeling van mijn kind: 3,2 (hoog) vs. 3,3 laag
- ... ben ik beter voorbereid zijn op een contactmoment 3,5 (hoog) vs. 3,6 (laag)

Verdere analyse

De data worden verder geanalyseerd. De resultaten worden, naar verwachting eind van dit jaar, gepubliceerd in een wetenschappelijk tijdschrift.

Bijlage B Veelgestelde vragen

Over de filmpjes zelf

Waarom zijn de filmpjes ontwikkeld?

De filmpjes zijn ontwikkeld om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind. De meeste ouders weten niet waar de JGZ-professional naar kijkt als zij met hun kind op consult komen bij de JGZ. Door de filmpjes kunnen ouders zelf de ontwikkeling van hun kind bekijken en zo tijdens het consult beter begrijpen waar de JGZ-professional op let.

Zijn de filmpjes ter vervanging van een contactmoment?

Nee, de filmpjes zijn niet bedoeld als vervanging van het van Wiechenonderzoek door de professional. De filmpjes zijn bedoeld voor ouders om, voorafgaand aan een gesprek met de JGZ-professional, zelf naar de ontwikkeling van hun kind te kijken. Vervolgens kan tijdens het gesprek samen stil worden gestaan bij de ontwikkelingskenmerken, waarbij ouders ook hun vragen en/of twijfels kunnen bespreken.

Krijgen ouders digitaal advies of meer informatie over de ontwikkelingskenmerken van hun kind naar aanleiding van de filmpjes?

Op dit moment krijgen ouders na het bekijken van de filmpjes en het beantwoorden van de vragen over de ontwikkeling van hun kind nog geen directe digitale feedback, aanvullende informatie of tips. Uit onderzoek blijkt dat ouders hier wel behoefte aan hebben.

“...wat eruit komt, dat is inderdaad wat ik heb gemist. Dat je niet weet of er ook een soort conclusie is...”
– Ouder

TNO wil deze informatie-op-maat voor ouders graag gaan ontwikkelen met relevante partijen. Ouders zouden de feedback kunnen krijgen als ze aangeven of hun kind een kenmerk op een bepaalde leeftijd wel of niet kan. In deze feedback kan bijvoorbeeld aangegeven worden hoeveel kinderen dit kenmerk op die leeftijd al wel en nog niet kunnen. Ook kan worden opgenomen hoe ouders met hun kind bepaalde vaardigheden eventueel kunnen oefenen en hoe ze de ontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren. TNO heeft voor twee kenmerken een demo ontwikkeld voor feedback, om uit te zoeken hoe dit eruit kan gaan zien. Op dit moment is deze feedback nog niet beschikbaar. Wel worden ouders nu wel al geïnformeerd over waar zij terecht kunnen met eventuele vragen en zorgen.

Zijn de filmpjes geschikt voor laagopgeleide ouders en voor weinig-Nederlands sprekende ouders?

Bij het maken van de filmpjes is rekening gehouden met lager-opgeleide ouders en/of ouders die het Nederlands onvoldoende beheersen, door middel van de volgende punten:

- De teksten zijn opgesteld op taalniveau B1;
- De filmpjes zijn duidelijk en rustig opgezet, met eenvoudige opdrachten;

- Instructies in de filmpjes wordt op diverse manieren aangeboden: middels beeld, ondersteunende animatie, gesproken tekst en ondertiteling;
- De filmpjes zijn voorgelegd aan laagopgeleide ouders, en ouders die weinig of geen Nederlands spreken.

Toch zien JGZ professionals mogelijke knelpunten voor laaggeletterde en anderstalige ouders:

- De aanmeldprocedure is mogelijk te lastig;
- De begeleidende uitnodiging is te talig;
- De filmpjes zijn erg kort.

Ons advies is daarom dat JGZ organisaties de filmpjes wel aanbieden aan ouders met een andere moedertaal dan Nederlands en/of lage geletterdheid, maar extra aandacht besteden aan de manier waarop de filmpjes worden aangeboden.

Over de implementatie van de filmpjes

Waar worden de filmpjes aangeboden?

De Van Wiechen filmpjes zijn op dit moment beschikbaar via:

- De website van TNO <https://www.tno.nl/vanwiechenfilmpjes>. Deze website geeft een overzicht en is gericht op professionals die met de filmpjes willen gaan werken, niet op ouders.
- Link naar vragenlijsttool voor ouders: <https://survey.tno.nl/filmpjes>. Deze link kan met ouders gedeeld worden. Ouders vullende leeftijd van hun kind in, waarna zij de passende filmpjes met bijbehorende vragen te zien krijgen.

De filmpjes zullen naar verwachting eind 2021 toegevoegd worden aan de GroeiGids App. Naar verwachting zullen ook verschillende DD-JGZ leveranciers de filmpjes aan gaan bieden via bijvoorbeeld een ouderportaal of ouderapp. Informeer bij hen naar de mogelijkheden.

Zie [stap 5](#) voor meer informatie over hoe de filmpjes kunnen worden aangeboden aan ouders.

Is de JGZ betrokken geweest bij de ontwikkeling van de filmpjes?

Ja, de filmpjes zijn gemaakt met de hulp van Van Wiecheninstructeurs. Zij hebben ook de kenmerken afgenomen bij de kinderen. Het gebruik van de filmpjes is uitgebreid geëvalueerd door JGZ-professionals, waaronder Van Wiecheninstructeurs. Zij maakten ook deel uit van de projectgroep.

Wat vinden ouders van de filmpjes

Ouders zijn over het algemeen positief over de filmpjes (zie [bijlage A](#)).

Wat is de geplande tijdsinvestering voor het contactmoment?

De geplande tijdsinvestering is afhankelijk van het type contactmoment. Te verwachten is dat de benodigde extra tijdsinvestering tijdens een regulier contactmoment beperkt is tot het bespreken van eventuele extra vragen of zorgen van ouders die de filmpjes hebben gebruikt. Professionals zelf geven aan dat het consult mogelijk zelfs efficiënter kan zijn als ouder de filmpjes thuis al hebben bekeken. Indien ouders een extra consult wensen te krijgen, zal de tijdsinvestering langer zijn. Het uitnodigen kan eventueel extra tijd kosten, maar als dit goed ingebed is in het reguliere systeem van een JGZ-organisatie zal dit beperkt zijn.

Hoe betrek ik lager opgeleide ouders?

De filmpjes zijn opgesteld voor een brede doelgroep, met daarbij speciale aandacht voor kwetsbare en laagopgeleide ouders. De filmpjes geven visuele, tekstuele en gesproken uitleg over de kenmerken. Het helpt om een korte en duidelijke uitnodiging te maken voor ouders, met het taalniveau B1. Laat ouders eventueel meekijken bij het opstellen van de uitnodigingsbrief. Overweeg een uitnodiging in meerdere talen te maken. Neem een link of QR-code op naar het introductiefilmpje over de Van Wiechenfilmpjes: <https://vimeo.com/515873287>. Betrek ouders op verschillende manieren, bijv. niet alleen per mail, maar ook via de website en ouder- of kindportaal. Attendeer ouders tijdens een consult op het bestaan van de filmpjes voor een vervolgconsult. Wanneer je verwacht dat ouders de filmpjes niet zullen begrijpen, zou je hen kunnen betrekken door de filmpjes samen met hen te bekijken. Dit zal echter niet altijd haalbaar zijn.

Is het erg als niet alle ouders de filmpjes gebruiken?

Nee dat is niet erg. Ouders hebben hierin uiteraard een vrije keuze. Sommige ouders geven aan hier geen behoefte aan te hebben. Bijvoorbeeld omdat ze vinden al voldoende bezig te zijn met de ontwikkeling van hun kind of dit voornamelijk zien als taak van de professional.

Wat doe ik als ouders de benodigde materialen niet hebben?

Voor de uitvoering van sommige kenmerken zijn materialen nodig, zoals houten stapelblokken of een vormenstoof. Indien ouders dit niet hebben, is het mogelijk om met ouders een alternatief te bedenken. Bijvoorbeeld Duplo in plaats van houten blokjes en een houten puzzel in plaats van een vormenstoof. Ouders kunnen een ontwikkelingskenmerk eventueel ook overslaan. De filmpjes vervangen immers niet het oordeel van de professional bij het consult.

Waarom en waar worden de data uit de vragenlijsttool van TNO opgeslagen?

De vragenlijsttool voor ouders wordt uitgevoerd door TNO. TNO gebruikt daarvoor de software van Survalyzer. Lees [hier](#) het privacybeleid van Survalyzer (in het Engels). Ouders worden op de beginpagina van de tool gewezen op het privacybeleid van TNO en hoe TNO omgaat met hun antwoorden. Het doel van deze vragenlijst is om ouders meer te betrekken bij het kijken naar de ontwikkeling van hun kind zoals professionals uit de JGZ dat doen. Met de antwoorden weten we wat ouders vinden van de filmpjes en oefeningen, en of kinderen de oefeningen kunnen. We kunnen dan aanpassingen doen als dat nodig is. Ook kunnen de gegevens gebruikt worden voor wetenschappelijk onderzoek. TNO heeft geen persoonsgegevens van de ouders en ontvangt deze ook niet op een andere manier. TNO gaat vertrouwelijk met de antwoorden om en houdt zich aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De antwoorden worden niet aan anderen verstrekt. De antwoorden worden alleen voor bovengenoemd doel gebruikt. TNO vraagt niet om de naam van de ouders of andere gegevens waarmee achterhaald kan worden wie het is. De antwoorden worden na 10 jaar vernietigd.

Over een (mogelijke) doorontwikkeling

Komt er nog een validatiestudie waarin de antwoorden van ouders en professionals worden vergeleken?

Dit zouden we op termijn wel willen doen, maar is op dit moment nog niet gepland.

Worden de filmpjes nog verder doorontwikkeld?

Daar zijn op dit moment geen concrete plannen/projecten voor. Gedacht kan worden aan:

- Ontwikkelen van feedback aan ouders naar aanleiding van hun antwoorden op de vragen over de ontwikkeling van hun kind. Zie ook de veelgestelde vraag hierboven *“Krijgen ouders digitaal advies of meer informatie over de ontwikkelingskenmerken van hun kind naar aanleiding van de filmpjes?”*.
- Aanbieden van de filmpjes in andere talen middels ondertitelen of voice-over, als de behoefte groot blijkt. Dit kan het bereik onder anderstaligen verhogen.
- Uitzoeken hoe ouders gefaciliteerd kunnen worden om naar de toekomstige ontwikkeling van hun kind te kijken. Als ouders gestimuleerd worden om te letten op ontwikkelingsstappen in de nabije toekomst, kunnen zij nog beter betrokken worden bij de ontwikkeling van hun kind. Bovendien zou dat kunnen helpen in het kader van veiligheid (bijv. vlak voordat de kinderen zich gaan optrekken tot staan, gevaarlijke voorwerpen op “grijphoogte” weghalen, etc.).

